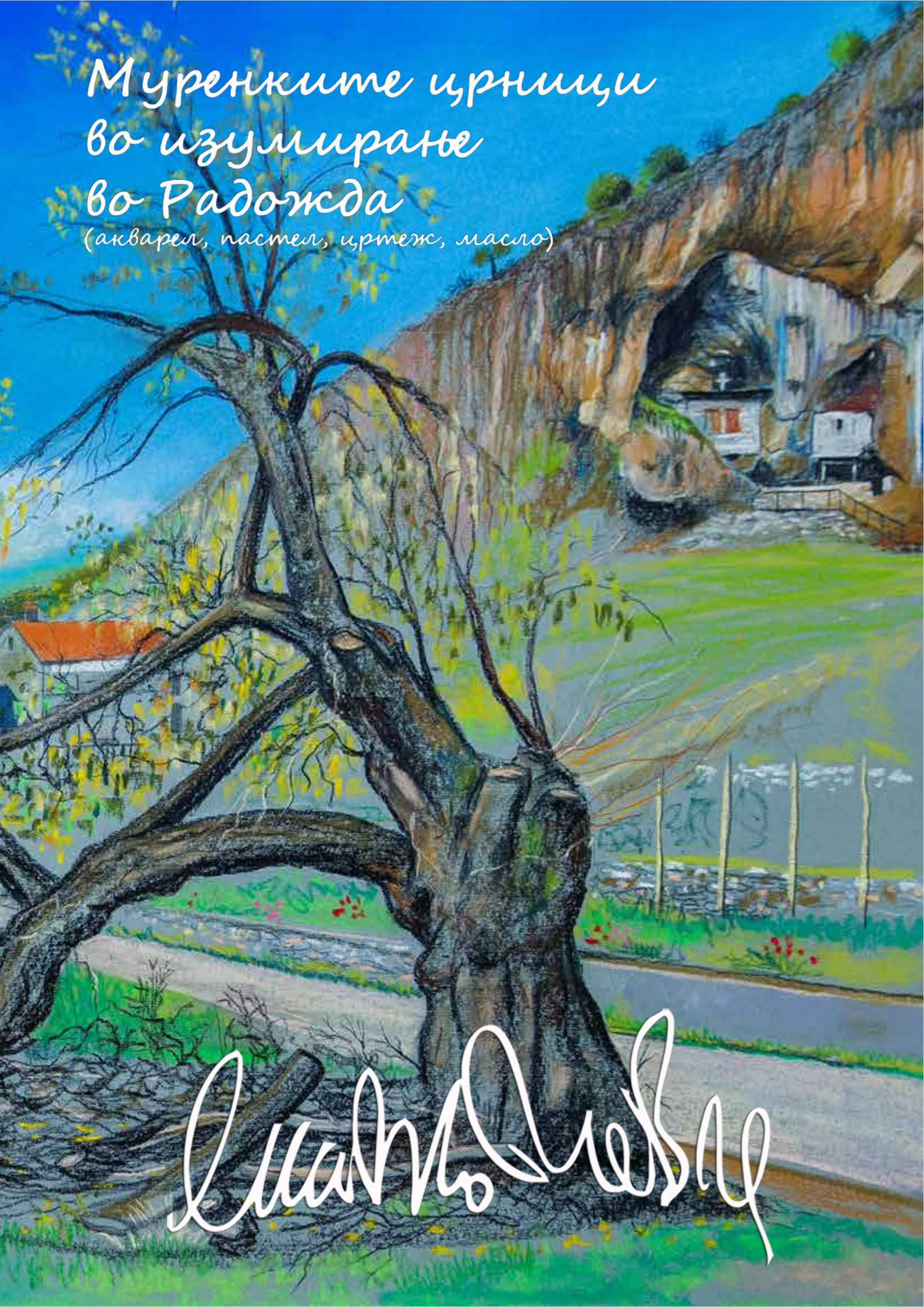

Муренките црници во изумирање во Радожда

(акварел, пастел, цртеж, масло)

Димитар Димитров

Славко УПЕВЧЕ

Роден во 1951 година во Охрид.
Самостојно изложува од 1969
година, а учествува и организира
голем број на самостојни и групни
изожби во земјата и странство.

Член е на ДЛУМ и ДЛУПУМ.

Од 1991 година во
семејната кука, работи
и изложува дела изработени во
повеќе техники
сув пастел, акварел, цртеж и масло
на платно.

Уметничко Ателје и
Галерија УПЕВЧЕ

ул. 7 Ноември бр.10
6000 Охрид

slavkoupevce@hotmail.com

<https://www.upevche.mk/>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски,"
Скопје

75.036/038(497.7)(06.064) Упевче, С.

УПЕВЧЕ, Славко

Муленките црници во изумирање во Радожда : (акварел, пастел,
цртеж
масло) / Славко Упевче ; [илустратор Никола Упевче ; текст
Димитрие
Дурацовски, Славе Ѓорѓо Димоски]. - Охрид: Н. Упевче, 2022. - 8 стр.:

ISBN 978-608-66531-1-8

а) Современа уметност -- Македонија -- Изложби

COBISS.MK-ID 57719301

Ние сега зборуваме за нешто кое пред нашите очи исчезнало ненадејно, за едно не толку далечно минато на кое се секаваме со носталгија бидејќи тоа минато е дел од нашите животи, посебно оние детските, незаборавните. На тоа незаборавно минато не враќаат овие аркадски предели во сликите на Славко Упевче, охридскиот мајстор од онаа најблагородна сорта која минатото го сочувала со потезот на својата четкичка и со боите врз платното или хартијата. Неговиот ликовен израз е бојата. Кога слика, уметникот мисли на колоритот со кој го решава сликарскиот проблем, подсвесно зачувувајќи ја структурата на формата и нејзините тактилни и хроматски содржини. Тој не се занесува со фикс-идејата да се биде оригинален, не мисли дека тоа е она најважното. Спонтаноста на изразот во делата на Славко Упевче потекнува од неговата свест дека на своите платна и хартија го пренесува она што во мигот го гледал и го сочувал како симулакрум бидејќи во една отсечка во иднината тоа веќе исчезнало. Како да се преплетуваат сонот и јавето, реалното и измисленото, и ние во еден момент содржините во делата на уметникот ги гледаме како фикција, како некоја чудна иреалност на нечиј сон или одраз на некој друг свет. Бидејќи она што го гледаме на сликите повеќе го нема, исчезнало во реалноста, тоа е сега една некогашна зачувана стварност.

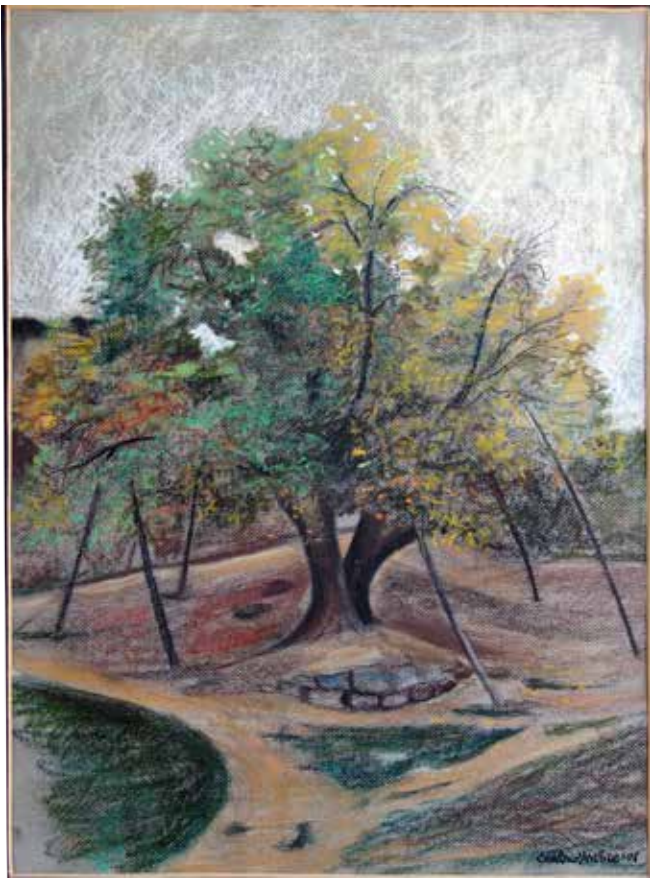
Живеејќи на бреговите на Охридското езеро, облеан со светлините на синото небо, во еден наш мал Медитеран, на Славко Упевче не му беше гајле за движењата и за менливоста на стиловите кои се одвиваа во големите метрополи. Далечни му се иновациите во сликарството и тие воопшто немаат никакво влијание врз неговото сликарство. Со таа своја незаинтересираност тој достигна потполна комуникативност на своето сликарство така што оној кој гледа негова слика совршено го разбира неговиот јазик и на тој јазик може да комуницира сам со себе и со авторот и преку делата да ја осознае биографијата на самиот автор и со суштината на пределите насликани во делата. Тоа е мигот кога уметничкото дело постанува глас упатен на некој друг. Времето насликано во делото е време на смиреност и време кога емоциите се потопени во некаква копнеж и мечтаење. Тоа на овие глетки им дава чувство на притаеност и исчекување на нешто кое го очекуваме, зад перспективата на сликата, нешто што ни изгледа некако препознатливо и блиско во сиот тој притаен немир, предизвикувајќи копнеж кон нешто што не прави смирени под тие небески светлини кои го осветлуваат синото езеро и ова поднебје на сликите на Славко Упевче го прват волшебно.

Не е овој наш уметник само неуморен хроничар на неговиот роден Охрид, се уверуваме дека не е така гледајќи ги овие неповторливи предели од спротивната страна на Охрид, од брегот каде што е распослано Радожда каде што уметникот навраќал да ги наслика убавините и необичностите на овој крај, барајќи ги низ раскошните крошни на радошките муренки свилениите конци на свилениите буби испреплетени меѓу гранките и лисјата, храната за нивните ларви кои ги ткаат свилениите конци во крошните на муренките. Го барал Славко Упевче тој величествен златен конец кој го поврзува минатото со сегашност и преку своите слики создал една елгија на минатите времиња зачувувајќи ги во своите дела прочуените радошки муренки, тие величествени стебла кои ги даваа најблагите плодови во форма на минијатурни гроздови, бели, црвени, темно црвени и пурпурни, тие благородни дрвја кон кои се однесувавме со негрижа и неодговорно дозволливме скоро да исчезнат. Ги имаше и низ Струга, се секавам на тие податливи зрели плодови кои децата воодушевено ги јадеа и на нивниот сок кој го испуштаа кога ќе се гризнеа, тоа потценето овошје на нашето детство. Но најмногу ги имаше во Радожда, си мислам присетувајќи се на некогашните времиња, дека во Радожда имаше само муренки и ништо друго освен муренки.

Ја имаме таа среќа уметникот Славко Упевче со својот сензибилитет да насети дека тие благородни дрвја еден ден неповратно ќе исчезнат и да ги овековечи на своите слики. Тие величествени стари муренки од некои некогашни минати времиња, зачувани како призраци во меморијата на луѓето и во овие слики, насликани со боите на носталгијата.

2 3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

МУРЕНКИТЕ НА УПЕВЧЕ

„Нашата муренка е благословена, таа е нашиот ангел Христов. Јас ја почитувам како нешто свето. (...) Не гледаш ли колку жени доаѓаат секој ден... и земаат од нејзината кора за лек против секаков пришт?“ Овој благослов за муренката изустен од устата на мајката на Григор Прличев, Марија Ѓокова, го ставам на почетокот за да напоменам дека ова хранливо и многу лековито овошје денес е недоволно познато и речиси заборавено. Носталгично кон времето на муренките нè враќа оваа раскошна и величествена галерија на муренки од Славко Упевче. И благословот на мајката и сликите на уменикот обвие се во некоја мистична аура која по себе остава моќна веродостојна светлосна трага.

Насловот на изложбата „Муренките од Радожда“ упатува на локалитет на западната страна на Охридското Езеро во кој муренките некогаш во изобилие го нуделе својот раскош збогатувајќи го, истовремено надреално и реално, крајезерскиот пејзаж. Денес тоа може да се види од сликите на Упевче кој виталноста на муренките ја црта и слика речиси половина век, оставајќи во наследство едно волшебено богатство за нивниот „изгубен мит“. Преширок е духот на сликарот-уметник роден во овој крај да го побара, да го пронајде и да го визуелизира епското, митското, духовното, но и лирското во нив. А сега, само остатоците од тие моќни стебла небаре разурнат замок од некое замислено, но и блиско, време. Совршено вистинито, одамна на овој простор немало слики кои така природно се вклопиле во него. Сè е во совршен склад!

Славе Ѓорѓо Димоски

КАТАЛОГ

1 Насловна корица К'ј Муренката со пештерната црква Св. Архангел Михаил, сув пастел, 100x70cm, 2022

2 Три јасики, црквичето "Св.Недела" и муренки црници во Радожда пред години, сув пастел, 38x25cm, 2021

3 Муренки црници во Радожда, сув пастел, 21x31cm, 2022

4 Муренки во Радожда, сув пастел, 62x45cm, 1991

5 Сточен бран со поглед на Галичица, сув пастел, 38x25, 2021

6 Богданица кај црниците до црквата во Радожда, сув пастел, 25x38cm, 2020

7 Муренка крај езеро, сув пастел, 25x39cm, 2021

8 Зацврстена муренка, сув пастел, 21x31cm, 2022

9 Муренка црница на патот Вија Егнација во Радожда, туш, 55x40cm, 2022

10 Елен камен пред 50 години... , акварел, 22x32cm, 2021

11 Муренки над Радожда, акварел, 22x32cm, 2022

12 Муренка црница во Радожда, акварел, 23x33cm, 2021

13 Радожда, акварел, 23x33cm, 2021

14 Црни муренки над Радожда, сув пастел, 40x30cm, 2021

15 Убав ден да се посети Радожда, комбинирана техника, 38x24cm, 2022

16 Потпрена муренка, лавиран туш, 26x41 cm, 2020

17 Акварел од Радожда 1, комбинирана техника 29,7 x 21cm, 2022

18 Акварел од Радожда 2, комбинирана техника 29,7 x 21cm, 2022

19 На пат кон Врагудејнца, сув пастел, 25x38cm, 2021

20 Јужен бран со кајче, сув пастел, 42x30cm, 2022

21 Муренка над село, сув пастел, 25x38cm, 2021

22 Потпрена муренка со потпрена врата, сув пастел, 38x25cm, 2021

23 Ах тие муренки црници во Радожда !!! сув пастел, 38x25cm, 2021

24 Потпрени муренки, сув пастел, 38x25cm, 2021

25 Муренка со штали, сув пастел, 38x25cm, 2021

26 Црквата Св.Никола со муренка, сув пастел, 38x25cm, 2021

27 Слика од Радожда за мојот роденден, 4.03.51сув пастел, 42x30cm, 2022

28 Муренка, масло на платно, 25x25cm, 1986

29 Еден од изворите на нашата енергија,

муренки црници под црквата Св.Архангел Михаил во Радожда,

сув пастел, 38x25cm, 2021

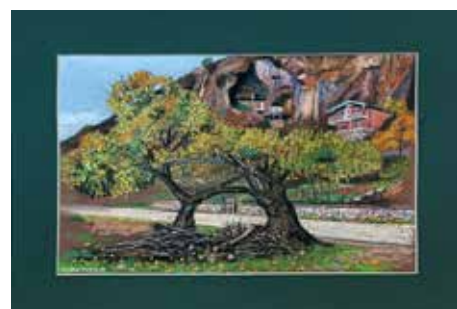
30 Црници, дудинки, муренки... , акварел, 29,7 x 21cm, 2022

28

27

29

Република Северна Македонија
Министерство за култура

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Kulturës

проект од национален интерес во културата

НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА
ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРА
„ГРИГОР ПРЛИЧЕВ” - ОХРИД

ВИНАРИЈА
ОХРИД

Проект: „Традицијата влог за иднината”
САЛОН ЗА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
HALL FOR CULTURAL INHERITANCE
„ДУШАТА НА РАДОЖДА”
„THE SOUL OF RADOŽDA”

З. Г. МАК-СОНЦЕ
Месна Заведница Радожда
Црковен Одбор Радожда
Ф. Клуб Моркар Радожда

BOAT
ARMADA

ЖИТО ЛЕБ
BAKERY SINCE 1948

JONGIS
SOFTWARE & DEVELOPMENT

CVO

Центар за Возила Охрид

ASPPAK